

Jóannes Eidesgaard:

-Vit vilja ganga langt á sjálvstýr- isleið

-men vit vilja gera tingini uppá ein annan hátt enn samgongan. Hvussu barnið skal eiga kann koma í aðru røð. Tað mest umráðandi er at seta kanningar í verk, sum m.a. kunnu lýsa fíggarliga grundarlagið í fram-tíðini

JAN MÜLLER

Fríggjadagin var uppskotið frá landsstýrinum um seta út í kortið kósina móti fullveldi samtykt av lögtinginum. Har verður álagt landsstýrinum at gera fyri-reiðing til at taka upp samráðingar við danir. Sama dag var eitt uppskot frá javnaðarflokkinum um val av eini stjórnálaneynd felt á tingi. Hetta uppskot miðaði móti at gera kann-ingar av víðurskiftinum millum Danmark og Føroyar við tí fyri eygað at vita, hvussu ein sjálvstýrisgongd kann skipast.

Orðaskiftið varð rættiliga hvast til tíðir. Serstakliga tjóðveldisfólk funnst harðliga at javnaðarflokkinum fyrri ikki at vilja stuðla uppskotinum hjá samgonguni. (Sosíalúrin fer at við-gera orðaskiftið og tað, sum fer at henda í kjalarvørrinum á tí í blóðnum hesa vikuna, blaðm.)

Formaður javnaðarflokksins luttekur í hesum døgum í orðaskiftinum á fólkatingi, nú tingið er sett har. Hann er samtiðis farin í ferðir og tær vikur. Vit bóðu hann um eina viðmerking til málið um fullveldi og stjórnálaneynd eftir, at tingið nú hevur avgreitt málini.

Vóru settir uttanfyri

Jóannes Eidesgaard sigur seg á ónán hátt at verða samdan við teimum, sum siga, at javnaðarflokkinur við ikki at taka undir við uppskotinum frá samgonguni, er farin út í myrkurið, á oyðimarkargöngd ella at flokkurin sjálvur hevur sett seg uttan fyrri alla ávirkan á samgonguna um ríkisráttarlígu stöðu okkara.

-Lat meg gera púra greitt, at hóast javnaðarflokkinur hevur víst ein sera góðan vilja til at fremja broytingar á sjálvstýrisleið, so hevur fullveldisætlanin hjá samgonguni óngantið verið politikkurin hjá flokkinum. Tað kann tí ikki vera talan um, at vit hava lopið frá nøkrum lyfti, sum onkur roynir at gera tað til. Tað er heldur ikki talan um, at javnaðarflokkinur er vorðin firtin ella fornermaður, soleiðis sum onkur annar vil vera við.

Jóannes Eidesgaard dugir ikki at siggja, hví tjóðveldisfólk og onnur skulu hava fingið so illt av stöðu javnaðarflokksins, nú flokkurin ynskir at røkka á sjálvstýrisleið við einum øðrum leisti enn tann, sum samgonganuttan javnaðarflokkin hevur valt.

-Tað kann væl ikki vera nokur brotsgerð fyrri ein flokk at standa við tað, sum hann hevur arbeitt við og sum veljarar hansara ganga inn fyrri, nevniliga uppskotið um eina stjórnálaneynd. Tað er okkara boð uppá eina skilgáða og realistiska gongd á sjálvstýrisleið.

Jóannes Eidesgaard vísir á, at tað er breið semja í javnaðarflokkinum at ganga inn fyrri uppskotinum um sjálvstýrislóg og at hesin máttin eisini er tann einasti virðiligi hátturin at loysa hesar spurningarnar uppá.

-Um javnaðarflokkinur bráðliga leyp uppá vognin hjá Høgna Hoydal, so høvdu vit harvið eisini selt okkara sál fyrri at tekkjast eini samgongu, sum - tá hon varð vald - gjørdi av at seta javnaðarflokkin uttanfyri.

Formaður javnaðarflokks-

ins sigur tað vera rætt at sláa fast við sjeitummaseymi enn einaferð, at samgongu flokkarnir vildu ikki hava javnaðarflokkin við í landsstýrið. Ein orsök til, at samgonguflokkarnir valdu at halda javnaðarflokkin uttan fyrri var tann, at teir mettu ikki, at javnaðarflokkinur vildi ganga so langt sum teir, og harvið hava teir so heldur ikki roknað við stuðlinum frá javnaðarflokkinum. -Tí haldi eg tað er eitt sindur bakvent nú av samgonguni at harmast um, at javnaðarflokkinur ikki er við.

Jóannes Eidesgaard vísir á, at hevði javnaðarflokkinur verið við í eini samgongu, so hevði uppskotið, sum kom á tingborðið ikki verið í hasum líkinum, og tá hevði trupulleikin heldur ikki verið so stórum. Men samgonguflokkarnir fasthildu sín leist og vildu ikki gera nakra broyting.

-Lat meg endurtaka tað her, at eg yvirfyri lógmanni, áðrenn farið varð undir at gera álit í málinum, peikaði á møguleikan, at vit kunnu fáa eitt samt lögting at taka undir, um hann var meira smidligur og segði: at gott nokk hevur samgongan sett sær fullveldi í skránná, men tað var eingin grund til, at vit longu nú profilera tað uppskotið, tí tað skulu jú geras kanningar. Tá tað var gjørt hevði borið til at farið aftur til lögtingið. So skuldi tað ikki blíva. Uppskotið um fullveldisætlanina varð ikki broytt.

Tey ungu samd við javnaðarflokk

Jóannes Eidesgaard er annars ikki samdur við samfelagsfrøðinginum Jógvan Mørkøre, tá hesin sigur við Útvarpið, at javnaðarflokkinur í veruleikanum eru samdir um sjálvstýrispolitikkinn, tað er bara spurningurin, hvat barnið skal eita.

-Jógvan Mørkøre kundi bara lurtat eftir teimum ungu frá studentaskúlanum

á Kambsdali í sjónvarpinum fríggjadagin. Har vóru nokur, sum tóku undir við fullveldisætlanini og nokur, sum vóru ivasom. Men tað, sum var felags fyrri øll, var, at tey kendu seg ikki nógv trygg við ella vóru ikki vorðin nógv klók uppá við tann búskaparlíga partin, og tað er netup tað vit hava víst á sum eitt stórt ivamál, nevniliga, hvat samgongan vil gera, tá ið vit fara undir at avvikla blokkinn? Hvørjar inntøkur koma ístaðin ella hvørja útreiðslur skulu strikast?

Jóannes Eidesgaard sigur, at tann ivin, sum hesi ungu fólkini góvu til kennar tann sami, sum javnaðarflokkinur hevur lagt so stóran dent á. -Tað hevur heldur ikki enn eydnast samgonguni at sannføra okkum um, at hetta ikki er nakar trupulleiki. Gott nokk hava vit hoyrt vakrar klisjéir um, at tá ein hevur sett sær eitt mál, sum er fullveldi, tá verða allir trupulleikar loystir av sær sjálvum, og at vinnulívið fer til blóma bara tí vit fáa fullveldi. Men so einfalt er hetta ikki.

-Men tað eru kortini tey, sum halda javnaðarflokkin fyrri at vera alt ov negativan og ov sambandskan og einki meinir við sjálvstýri. Hví ikki heldur hava trúnað uppá, at hetta er nakad, sum skal bera til?

-Sjálvandi ber tað til at broyta viðurskiftini, men vit vilja gjarna vera við til at broyta tey uppá okkara máta. Tað er eitt sindur bakvent, tá samgongan er so forharmað um, at javnaðarflokkinur ikki er við. Vit vóru jú sett uttan fyrri, tí samgongan metti ikki, at vit kunnu fara líka langt sum hon. Harnæst má eisini sigast, at út frá tí, sum er hent í Uttanlandsnævndini, so hevur samgongan valt síðu, og tað er at fara við Jenisi ímóti javnaðarflokkinum. Hevði samgongan verið at sær komin í tí spæli, sum fór fram, so átti hon sagt, at hon tók ikki undir

við Jenisi av Rana, og tað hevði avgjørt forplíktat javnaðarflokkin munandi meir, enn hann er tað í dag.

Vilja fara heilt móti loysingini

-Hvussu langt er javnaðarflokkinur sinnaður at fara á sjálvstýrisleið?

-Ótrúliga langt í mun til tann kenda gamla javnaðarflokkin. Í uppskotinum um sjálvstýrislóg liggur í prinsippinum tað, at øll mál kunnu yvirtakast við eini færoyskari lögtingslóg, tvs. at vit fara undir ein útvíking, har vit innan fyrri eina stytri ella longri tíðarskeið kunnu yvirtaka alt tað, sum vit ynskja og halda okkum færr fyrri. Og sum entá fer so langt, at hon sigur, at er tað eitt ynski um at taka tað fulla sjálvstýrið í Føroyum, so skal tað eisini bera til sambært somu lóg. Men vit gera tað eftir einum øðrum leisti enn samgongan, tvs. at vit gera tað so hvørt vit eru førir fyrri at fígga sjálvir eina yvirtøku, og so hvørt vit umsitingarlíga eru førir fyrri at fremja yvirtøkuna. Tað gevur litla meining bara at yvirtaka fyrri yvirtøku skyld. Vit hava nakrar umsitingar, sum í dag halda. Her er eisini nakad at taka um.

Sambandsflokkurin stóra ábyrgd

-Hvussu við sambandsflokkinum og hansara stöðu í andstöðu spurdu vit formannin í javnaðarflokkinum!

Jóannes Eidesgaard sigur seg vera fegnan um, at sambandsflokkurin er komin uppá aðrar tankar, tá talan er um ríkisráttarlígu víðurskiftini og fegnanst hann um, at sambandsflokkurin nú hevur broytt kós og tekur undir við uppskotinum hjá javnaðarflokkinum um setan av stjórnálaneynd. Men formaður javnaðarflokksins heldur annars tað vera umráðandi fyrri at skilja gongdina í øllum hesum málinum at minna á, hvussu

sambandsflokkurin í veruleikanum forkom møguleikanum fyrri eini skilgáðari gongd í málinum við at nokta sjálvstýris flokkunum í undanfarna samgongu at taka undir við uppskotinum um stjórnálaneynd.

-Tað er sambandsflokkinum fyrri at takka, at vit finga hesa stöðuna nú við fullveldismálinum. Høvdu fólkaflokkurin og sjálvstýrisflokkurin, meðan teir vóru í samgongu saman við sambandsflokkinum, fingið loyvi til at stuðla uppskoti javnaðarflokksins um stjórnálaneynd, so varð sjálvstýrisprosessin byrjað undir normalum víðurskiftum, og lögtingið hevði møgulega longu havt fingið nakad tilfar á borið at taka stöðu til. Nú finga vit so hesa polariseringina.

Jóannes Eidesgaard heldur eisini, at orsök til, at tjóðveldisflokkurin og fólkaflokkurin hava lagt so hart út nú, er ein avleiðing av tí politikki, sum lógmaður førði í undanfarna samgongu, har hesin noktad flokkunum at taka nakad sum helst stig á sjálvstýrisleið.

Formaður javnaðarflokksins er tí av tí sannføring, at ein onnur stöðutakan frá sambandsflokksins síðu tá hevði fyrirbyrgt, at vit finga ta stöðu við nú hava fingið.

-Nú er fullveldisuppskotið so samtykt. Eru so allar brýr brendar millum javnaðarflokkin og samgonguna?

-Nei, tað eru tær nokk ikki. Prossessin, sum er farin í gongd, kemur væl at verða politiskt viðgjørd fleiri ferðir, og koma onkur av málunum at enda aftur í nevnd, har javnaðarflokkurin er umboðaður. Vit eru ikki firtin, men vit vilja royna at ávirka tá demokratiskugongdina so langt vit kunnu.

(Sosiálinur hevur eisini tosað við Høgna Hoydal um hesar spurningar. Hetta kemur í mikudagsblaðið)

